

Condemnatio doctrinalis librorum Martini Lutheri, per quosdam magistros nostros Lovanienses, & Colonienses, facta. Responsio Lutheriana ad eandem condemnationem.

<https://hdl.handle.net/1874/353219>

Diversis et singulis has nras lras visum
 et auditum Decanus et facultas Sacrae
 Theologiae vniuersalis studij Lonanien:
 cu iuocera pmedatiōe Salutē. Quāuis
 oēs oino Chrustiani ad fidei et sacrae do-
 ctrine defensionē/ Chro cui nomē dedere
 et cuius sacramento ligant/ sint astricti: ad id
 tū obligatiores esse pstat/ q̄s sacrae theo-
 logiae pfessio specialit̄ stringit. Istos ei
 opz esse potētes in ope et f̄mone/ vt per sa-
 crā doctrinam p̄dicētes redarguat: et p domo Israel se muꝝ oppo-
 nat. Hinc est q̄ nos huic debito p virib⁹ satisfacere cupiētes. Hu-
 no supiore libꝝ quendā. S. Martini Luther: doctoris (vt dicit)
 vniūsitatis Wittenbergen. qui p̄ma facie nob̄ visus fuit scādalousus et
 Chri ecclesie nori⁹: curauim⁹/ q̄stum in nob̄ fuit: ne in nrā vniūsitā-
 te publice venderet. Alex/ cū expientia p̄perissem⁹: istud adhuc fas
 nō esse: sed libꝝ et auctore eius multos h̄c fautores/ et defensores. as-
 serentes h̄ libꝝ doctrinā vere esse Chrustianā: quoz suasu e t aucto-
 ritate/ multi ex simpliciorib⁹ ipsum libꝝ cupidius amplectūtur. et a
 synceritate q̄ in Chro est: auertūtur. Aisuz est nob̄ necessarium: no-
 strā adhibere cēsurā. Itaqz sup̄dcm libꝝ p̄plectentē p̄clusiones no-
 naginta q̄nqz cū suis declarationib⁹ et misis ad Siluestꝝ de P̄rie-
 rio: mḡm sacri Palatij. Itē sermone de poenitētia Sermonē de
 excōmunicatiōe Sermonē de Indulgentijs Sermonem de p̄pa-
 ratione ad Eucharistiā. Itē Andree archidiaconi propōes apo-
 logeticas: et p̄ceptoriū. Post exactā et diligentē examinatiōem/ cō-
 perim⁹: praeter insignē detractionē philosophiae: et oīm doctorꝝ: q̄
 fuerunt ab ānis q̄dringentē. etiā p̄tinere assertiōes multas falsas scā-
 dalosas/ haeticas/ et haeresim sapiētes: cuiusmōdi sunt q̄ sequunt̄.
 Opus bonuz optime sc̄m est pctm veniale. Itē/ ex eo q̄ sc̄i in om̄i
 bono ope min⁹ faciunt q̄s debent: quodqz nullus scōꝝ vixit in hac vi-
 ta sine pctō. p̄cludit merita scōꝝ nulla esse sup̄flua sibi: q̄ nobis ocio-
 sis succurrūt: intendēs per B manifestū facere: q̄ merita scōꝝ nulla
 sunt q̄ nobis possunt p̄municari. quin et sc̄i in illis opus h̄nt miscōia
 ignoscere. Hic simpli dixisse nō sat erat: sed h̄ etiam addit verba
 Et vt aliqui audax sim: ea q̄ iam dixi protestor me nō dubitare. sed
 parat⁹ ignez et moꝝez suscipe pro illis. et haeticum asserā oēm: qui
 p̄sapuerit. Itē indulgentie nihil aliud sunt q̄s relaxatio poene: ar-
 bitrio sacerdotū/ vel canonū p̄nialium impositae quos tñ etiā ipse sa-

tetur per non vsus abolitos. **Frē** circa sacramētū poenitentię erro-
 res seminat: vt q̄ sine grā dei primo remittente culpā: nec votuz res-
 missionis q̄rendae homo habere potest. **Frē** haereticā est scia qua
 sacramenta nouae legis gratiā iustificante dare dicuntur illis q̄ non
 ponunt obicē. **Alibi** hoc etiā explicans de baptisimo. **Circa** contri-
 tionē istud dat consiliū. **Confessus** ante omnia tecuz cogita qd̄ face-
 res si non esset p̄ceptum confitendi. **Et** an sic etiā velles confiteri eō
 teri poenitere: q̄ si te non ita inuenis iā sciro te non ex amore iusticie
 sed consuetudine ⁊ timore p̄cepti poenitere. **Item** q̄ fides qua
 creditur verbū **Christi** veruz **Q**uodcunq; solueris. ꝛ. magis requiritur
 in absolutōe sacramentali q̄ contritio: ⁊ ipsa sola satis est quicqd̄ sit
 de contritōe: **Tantum** inq̄ habes q̄rum credis. **Addens** imo esto
 per impossibile: q̄ confessus non sit contritus: aut sacerdos non serio
 sed ioco absoluat: si tū credat se absolutū verissime eā absolutus. **Et**
 infra d̄t **Q**uare magis est a confitente req̄rendum an credat se absol-
 ui q̄ an sit vere cōtritus. **Frē** idem expresse dicit de accessuro ad ve-
 nerabile sacramētū eucharistię in sermone de p̄paratōe ad eucha-
 ristiā. **Improbat** etiā moduz examinandi consciām/contrā. c. **Quē**
 poeni. ⁊ canonem cōcilij generalis in. c. **Dis** vtriusq; sexus. de poe.
 et re. **Circa** confessionē. **Non** sunt confitenda oia mortalia: q̄z impos-
 sibile est vt oia mortalia cognoscas. ad impossibile autē nemo obligat.
Addens q̄ solum manifesta mortalia in p̄mitina ecclesia cōfitebant:
Iuxta illud **Apostoli** **Manifesta** sunt opera carnis. **Et** de accidia
 d̄t **N**escio an sit viciū confitendus: credo q̄ non/q̄ est spūalis dete-
 ctus deo soli q̄ ⁊ solus ibi mederi potest aperiendus. **Item** alibi d̄t
Et si non sit necessariū confiteri sacerdoti: si fratrem non excusauerit
 accusatum foedatū falso testimonio: oppressuz adulatōe vel detractōe
 forte cōtentus q̄ tu non ea feceris: certe corā deo argueris reus tam ip̄j
 silentij ⁊ male ociantē linguae quae in hanc fr̄is tui nccitatem tibi da-
 ta est. **Circa** vero satisfactōem d̄t: q̄ nullam poenā exigit deus re-
 missa culpa: quam sacerdos possit tollere vel minuire: q̄ talis poe-
 na secundum diuinā iusticiā debita/nulla est: aut si aliqua sit nō pos-
 test ab hoīe tolli: q̄ vt inq̄t hoc esset mutare ius diuinum **Circa**
 mandata dei d̄t **D**eus ligat hoīem ad impossibile: ⁊ quod diuino
 p̄cepto tenemur ad non habendum somitē peccati: quem q̄ ha-
 bemus ⁊ in hac vita carere non possumus: semper peccamus. **Item**
 q̄ omnes filij **Adae** sunt idolatrae: ⁊ infra **S**i hoc p̄ceptū serua-
 remus nulla esset superbia. .i. nulla radix peccati nullū iniurium peccati.
 ac per hoc nulla peccata essent: sed pax amor. ꝛ. **Addens** q̄ non in

haec vita sperandū est: ideo semper mandamus peccatores et h^o p^{rae}
cepti transgressores/solo hoc sacrificio salui q^o hanc transgressionē
non ignoram^o neq^{ue} negamus. Itē dicit q^o v^{er}itates morales et sciētie
speculatiuae sunt peccata et errores in peccatoribus: q^o sunt necessario
ex corde malo et nōdum sanato per grām Et multa alia passim infes-
rit aequae vel mag^{is} absurda et erronea. Itē varias p^{ro}positōes suspe-
ctas et periculosas inducit de purgatorio Et quot aie in purgatorio
sine intermissiōe peccant: in eo q^o horrent poenas et q^uerunt redēz.
Et ad suas assertiōes erroneas cōfirmandas auctoritates sacrae sc^{ri}
pturae ad sensum perversum trahit. Similiter et verba doctoz tam
veterum q^{am} modernoz corrūpit ac pervertit. Propter quae cen-
semus libz ipsū ac omnes et singulos tractatus eius/ in q^{ib}us haec
vel hoz aliqua continentur dānandos. Ac deinde libz tractatus
doctrinalit dānamus: tanquā omunitati fidelīū nociuos: verae et sa-
ne doctrinae adūsos et de medio tollēdos cōsumimus igniq^{ue} cremādos
et auctoz ipsū ad renocationē et abiurationē supradictoz cogendū.
In quoz premissoz veritatē testimonium praesentes literas ex in-
de fieri: et per notariū infra sc^{ri}ptum subsignari mandauimus sigilliq^{ue}
antedictae nostrae facultat^{is} Theologiae iussibus appensiōe omni-
niri. Acta fuerunt haec Louanīā Leodiensis dioec^{esis}: in ecclesia col-
legiata sci Petri Louanien^{sis}: in loco capitulari inferiori ibidem
Sub anno a natiuitate D^{omi}nī. M. LXXXLXXX. Indicti-
one. vij. Mens^{is} Nouēbr^{is} die. vij. int. ix. r. x. hōs aⁿ meridie Pon-
tificatus sc^{ilicet}issimi in Chr^{isto} pris^{ti} et d^{omi}n^{ici} d^{omi}n^{ici} Leonis diuina p^{ro}uiden-
tia Papae decimi/ Anno suo. vij.

De mādato d^{omi}noz Decani et alioz M^{ag}istror^{um} n^{ost}ror^{um} dictae
facultat^{is} Johannes vā Noue Notarius.

Condēnatio facultat^{is} Theologiae Colonien^{sis} aduer-
sus doctrinā. S. Martini Lutherij.
Vniuersis et singulis has nostras l^{it}ras vi-
suris et auditis Decanus et facultas sa-
crae Theologiae vniuersalis studi^{um} Co-
lonien^{sis} cum sincera commendatione
Salutem. Tametsi omnes vbi libet con-
sistentes fideles ad communis fidei de-
fensionem: necdum cum rerum verumētia
cum propriae vitae dispendio teneantur:
praecipue tamen eos ad id munus arctius

obstrictos cōstat. q̄ pro titulo professionis: ab e deſia ad id p̄ ceteris
deputati eſtimātur ſacrae Theologiae magiſtri. q̄z (vt ſc̄ptura ait)
vniſuiusq̄z enſis ſup ſemur ei⁹ eſſe debet: prop̄ timores noctur-
nos/errores/et haereles: q̄s procurante vniūſoz zizaniōz ſatore dia-
bolo: ſtudio p̄uoz/pſeudoḡz catholicōz in eccleſia per t̄pa dormien-
tib⁹ hoibus or̄ngit pullulare. Cū itaq̄ ante aliq̄t hos dies/venerā-
di/eruditiffimiq̄z d̄ni: Decan⁹ et facultas ſacriſſimae theologiae in
ſignis ſtudij Louaniē. ōfratres noſtri: fidei zelo ſuccenſi: p̄ prop̄ri-
um ſuū nunciū ſacrae Theologiae Baccalariū. librū quendā/sub
titulo cuiuſdā fratris Martini Luther imprefſuz: ad nos tranſmī-
ſerint: experierintq̄ q̄ten⁹ charitatē debito: eundem libz quē multo-
rum Chriſtiſidelizy anres q̄uiter offendiſſe accepiſſent. q̄b noua in
gereret: pluſtrare et examinare dignaremur. atq̄ ſi ita mereret: re-
probationis n̄re cenſurā doctrinaliter adhiberem⁹. Nos tam ſcriſ
deſiderijs: iuſtiſq̄z praecib⁹ ōfratrum nr̄ōuz merito inclinati: praec-
memorati libz. q̄dringentas et octuaginta octo paginas in ſe: iuxta
numez illis imprefſum p̄tinētez: viſendum reuiſendūq̄z nōnullis ex
gremijs nr̄ō magiſtris cōmiſim⁹. Et qm̄ poſt illoz examen tale euz
palā conperim⁹: qui q̄ ad tractat⁹ et materias p̄ fratrem Martiniū
Luther aeditas/atq̄ in lucē (vt fertur) d̄atas: varios in fide et mo-
rib⁹ errores/alienaq̄z a ſanctis doctorib⁹ dogmata contineret. Et
ſpeciatiim/ſctā vitēq̄z aeternae meritoria/humana opa infamet: et re-
atum eis inḡciat q̄ ſi ſine culpa fieri nō poſſint: ſacras ſc̄pturas ſctō-
rumq̄z p̄m̄ ſententias p̄uertens: in ſenſum p̄ncioſum cōoroqueat.
D̄nie ſacramentū dogmatib⁹ pernicioſis annullat: circ̄q̄ contritio-
nem ſc̄adaloſos errores inducēdo. Circa p̄feſſionem ōvniuerſalis
eccleſiae veterē doctrinā peruerſa cōſilia ingerendo D̄em ſatiſfacti-
onem mortali culpe remiſſae debitā caſſando: cum de⁹ (vt ait ipſe)
cui mortālē culpam ſp̄ etiam et meritā poenā remittat. Theſaurz in-
dulgentiaz/q̄s nō ſolum ab olim patz decreta/ſed etiā ſacra appro-
bauerunt ōſilia: ex friuolis irrationabilib⁹ fundamētis: p̄ prop̄ōes
in ſcōs et in ſcōz merita impias: et blaſphemias pertinacit̄ annullat
Circa poenas purgatozj et ſtatum aiaz poſt hāc vitā ex vanis mo-
tius: abhoiabiles errores diſſeminet vt pote q̄ in purgatozjo nulla
anima quicpiā pro mortalib⁹ patiatur: ſed duntaxat. p̄ vernalib⁹ pa-
tiatur pctis: q̄ anime in purgatozjo deū vicioſe culpabiliterq̄z dili-
gant: ac ſine int̄miſſione illic peccent. et q̄ ſua ſunt q̄rentes/pluſquā
diuinae voluntatē impletionē: quod (vt ipſe inq̄t) eſt ō charitatem

5
qmortui sere nō minus q̄s viui in statu sint merendi vitā aeternā,
Item ꝑ primilegium ꝑ hmatuz Rhomanae ecclesiae sup ecclesias
caeteras ꝑ orbem/erroneas assertiones ab olim ꝑ haeticis ꝑdem
natas/auribꝫ Chrsifidelium refricet ꝑ ingerat. Sedē Apostolicā irre
nerenter palā et scādaloſe taxet. Autoritatē summi ꝑōtificis im
pudenti tenuet, vt pote q̄ solam poenā canonicā seu arbitrariā nul
lam at poenam scōm diuinā iusticiam ꝑctis debitā: diuinitꝫ sibi da
ta potestate remittere possit. Lū (vt ait ipse) tales poenas remitte
re/esset diuinū ius mutare/mandatū dei irritū facere/et in deum im
ꝑꝑsimū adūſarium esse. Innumeraqꝫ alia scādaloſa hꝫs nō absimi
lia/immo ḡuora et ꝑniciosiora in se habeat. Quocirca nup die mar
tis penultima mens Augusti: sup ꝑ legitime oēs/et singuli ꝑuocati
in ꝑgregatione nrā publica more solito: in cōuentu fratꝫ ꝑaedica
toꝝ seruata ꝑ habita: matura ꝑescularōe ꝑaemissa: cōcorditer cen
suimꝫ et doctrinaliter iudicauimꝫ: ꝑaefatū libꝫ tantꝫ scādalis er
roribꝫ haeresibusqꝫ ab olim dānatis refertū tanqꝫ ꝑmunitati fideli
um noxium iure de medio tollēdum: vsū et ꝫ inhibēdum supꝑmen
dum/et ꝑ eos ad q̄s id spectare dinoscū/igni publice cremandū Au
tozem etiā et ꝫ merito ad renocationē publicā ꝑpellendum.

In quoz omiuz robur ac fidele testimonium: hanc nrām suam per
notarium nrū iuratum ꝑaedcō libro ascribi: et sigilli facultat uo
stre (quēadmoduz et has nrās literas) iussimꝫ appensione ꝑmuniti
Datuz et actū Coloniae Anno salutis Chrsifianae sup. M. D.
XX. penultima die mens Augusti.

¶ Per me Henricum de Florida de Colonia Nota
riam publicum: Et supradicti generalis studij Colonia
ensis Bedellum iuratum.

Ornatissimo viro, D. Christophoro Blanco
J. A. Licentiaro. suo in Christo Salutem.

¶ Vro ad te vir ornatissime/dānatores doctrinales Lu
theriane doctrine: neꝑe Louaniē Colonienqꝫ Theo
logos. Quoz inſoelici studio si dixerō me nō moueri
magno meā conscientiā ꝑfecero mendacio. Nam ea q̄
in Reuchlinum cogitauerūt due eedem ꝑae caeteris Vniuersita

6
tes: ca sui aut tpali hoim cuidā fato dēdi aut ad summū humane p̄di
tioni qua necesse est vt / puerbio d̄r: semel in sanire oēs quibus magnaz
ignominia sibi pepererunt vniuersū nomen Theologicū / summo lu
dibrio exposuerunt / omnibusq; vniuersitatib; irrecuperabilē fidei z
auroz: aq; z opinionis iacturā thesaurisarunt . At postq; video eos
hoc malo suo non solū nihil eruditos / sed etiam in peiora lapsos / hoc
(sine p̄ refartienda gloria siue p̄ excitanda maiore tragaedia) cona
ri . vt etiā expressas diuinæ sc̄pturae s̄nias / imo suas proprias dam
nent: aliud suspicari non possiz nisi irā dei peruenisse super eos in si
nem: vt Apostolus de Iudacis ait. Quo rimore motus tanq; de
speratos z deploratos cogor miserari ob totius Christiani populi
periculum quē necesse est hos in foelices Adgrōs vbiq; habere du
ces vite. Dicit Euangelium Chri apud Turcas non licere praedi
cari . At si istis doctrinalibus dānatoribus / sua fiducia z tanta arro
gantiae bulla constiterit: quae tyrannis Turcaz poterit ei conferri?
Nam qd cause quaeso afferunt in hac condēnatione mei: qui tam
densis scripturā mea muniui? Aut qd spirat haec dānatio nisi bul
lam fiduciae superbiūnae / istā? Nos sumus Adgri nostri e rimq;
z alme vniūsitatē Theologi: qd quid dixerim? Euāgelii est: quicqd
dānauerimus haeres est. Si iste ē modus dānandi statuedi docēdi:
qn̄ extinet Euangeliō z sc̄ptura tota: Lonanū aut Coloniā imus
auditari: qd Adagistri nisi vel per se bē diuinent: aut e xēplo Tur
cae p̄ vtroq; testamento nouū quendā Alkoranū nobis condant?
Quis em̄ potest vel fingere qd p̄sint sc̄ptura diuina: si Adagistris
nostri sine ea loquentibus necesse est credere? Qua re magi moueor
Antichrīm aut regnare aut prope diē regnatur: dum hoīes isti in
cipiant se e x̄tollere super verbum dei: quando eā insanīā nullus vn
q; haereticus praesumpsit. nec eo tempore ausus fuit diabolus vt si
ne verbo dei in Ecclesia quid moliretur: quod hodie tum Pontifi
ces tum Adagistri nostri tanta sibi tyrannide vsurpāt (sed sub no
mine Ecclesiae scē nūc. Rhomanae: nunc catholicae nunc rēpresen
tatiuae nūc doctrinalis) vt si quis neget: recte ab eis imo diuinit?
factum: mox sexcentis haeresēon nominibus damnatum: vtriq; ig
ni isti: z futuro deuocant. Nec sic tamen vsq; apparent: qui sur
gant z teneant dñm (vt Esaias ait) z vel sanguie is lachrymis haec
horrenda potentia irae diuinæ mitigent. Ego qui in Ecciam Ec
ciansq; paraueram ipetum spiritus mei: hac misera dānataq; dā
natione mei / sic fract^o mutatusq; sum: vt flere magi libeat q̄ quicq;
scribere. Nā non glorioz de lucro p̄secutionis. Quānas temeritates

arbitraber esse quae divina ira est. et tanta ira ut nō modo ei⁹ magis
 nitudo et multitudo nō cognoscat. sed et propterea et misericordia (heu mis
 seros h⁹ seculi filios Adam) pertinacissime violentissimeq; per multo
 tum more et perditionem iactetur celebratq;. O merces digna
 ingratitude nrā. Haec tñ sic dixerim/tanq; reuera Louaniē. et
 Coloniaē. Theologoz ista sit condēnatio. tum et epistola Cardi
 nalis Berthusensis: q̄cquid id hoīs est. Nā subolet meo naso non
 nulla sycophantia et vt loquuntur vehemens suspirio Cardinalē hunc
 eē personatū. non q̄ veli Cardineo pileo tribuere aliq̄d alienū hoī
 mini. i. veritate dei: sed quod phrasis ista quoduis aliud respiciat: q̄
 Cardinalē. Necdū satis scio an credendū sit vsq; Theologos esse
 qui a deo desipiant/vt nec decori nec rerū nec verboꝝ vllā rationem
 habeant. Deinde nudis v̄bis dānent q̄cunq; libituz fuerit: praesertim
 cū certior fact⁹ sim literis inde ad me datis: non om̄ium de facultate
 Louaniē consensu: istā damnationē esse natā. Ut vt se habet res
 rīdenduz est: ac p̄mo fiducia p̄nunciandi Adgrīs nostris siue veris
 siue p̄sonatis adimēda. ostendēdūq; q̄ris op⁹ sit firmamentū vt cre
 datur ihs q̄ raro p̄nunciaret bene: frequentē autē ac fere sp̄ pronun
 cianerunt male. vt desinant putare suas dānationes fuisse in materia
 naturali: q̄ potius in cōtingenti ac frequentē in remota fuerunt: vt
 et ego aliquid eoz vsurpē. Quis cū semel malus sp̄ praesumat ma
 lus iuxta iuris regulā. nusq̄ nunq̄ in nulla re credendū erit Adagi
 stris nostris q̄ bulliber: q̄rum iudiciū constat iasa multis annis fuisse
 non mō inconstans et praecipuus: sed et erroneū haereticū temerariū
 et cecū: cui nemo debeat fidere tuto nisi quē deus irat⁹ operationib⁹
 erroris mader illud. In cui⁹ rei fidē exēpla sunt inuocanda.

Nōne Wilhelm⁹ occam Scholasticorū doctoz sine dubio p̄nceps
 et ingemofissim⁹: reprobatus dānat⁹ et excomunicat⁹ extra oēs sy
 nagogas: praesertim Parrhisiē fact⁹: indignissim⁹ erat tum p̄ri
 ficum tū Theologoz plurimoz iudicio qui legeretur. At quae in
 cōstantia vt dānatum hodie sinant Parrhisijs et in melioꝝ schol
 is regnare. Aut q̄re hunc nō adiudicant igni dānatores doctrina
 les: cur placet falsitas q̄ olim displicuit. An Adgrī nostri sese non
 fieri a veritae aeterna: sed facere veritate pro tpe forte praesumunt:
 sicut oli Romani deoz colēdoꝝum arbitrium sibi arrogauerunt.

Deinde q̄t articulos schola Parrhisiē damnavit: quos deuo
 reuocavit et pro verissimis defendit. Aut q̄s nescit in quā tabulam
 abierint articuli Parrhisiē dicentib⁹ Anglis nō transeunt mare
 Italīs nec mōtes Germanis nec Rhenum: sicut bri Thome auto

ritatē non exire septamonaſtica p̄dicatoꝝ. nec in illis ipſis ſatis tu-
ram. Quis ergo Articulos hos dānatoꝝ Louaniē et Coloniē
tories ante hac errantiū non ridear: nudos inter meſq; audere etiam
Albim tranſire.

Iohannis Pici Mirandulani Comitis Concluſiones quanto
(dei fidē) rumuluſ dānatae ſunt: tū vt Edgri noſtri eximij rectos
eſſe ſuos errores ſtatuere. Quas tū quis eſt hodie ſere q̄ non mi-
retur: niſi forte ſenes aliq̄ ſophiſte in angulo rabioſa ſilēria rodētes/
quos tū cognita veritate q̄rūlibet pertinaces/ nullus doctriſalis dā-
natoꝝ cenſet haereticos temerarios falſos. nec ipſi ſimili exēplo me-
tuunt ne denuo impigant in eandē veritatē.

Laurentius Vallens p̄mitiuae Eccleſiae (meo iudicio) vel reliq̄
ſcintilla vel nouus fomes/ cui Theologoꝝ et Pontificū non eſt ex-
tiguend⁹ viſus: q̄ vir ab ijs etiā criminatur idoctiſſimus q̄ non vno
mō indigni fuiſſent ei matulā porrigere: cū interim Chriſtopaſſi ſeu
vitra aut potius glacialia nugumēta illoꝝ libri huius p̄parata/ mera
nauſea ſit. Et nunc Laurenti⁹ is eſt z q̄tridie magi ſit: cui nec Ita-
lia nec vniuerſa eccleſia multū ſeculis ſimilē habuit non mō in oi diſci-
plinaz genere (quod nullus adhuc p̄ſtitit Edgri noſter exim⁹) ſed
et p̄ſtantia z zelo fidei Chriſtianaenō ficto Quid h̄ promouit: non
mō doctrinaliuz dānatoꝝ ſed z autenticoz autēntica dānatio niſi q̄
ſeſe irriſit et hunc magi gloriſicauit.

Post hos Joēs Reuchlin in quo dephēſi ſunt Theologi q̄nq;
vniuerſitati (deo diſponente) q̄d ſapiant q̄d cernant q̄d quaerant
doctrinales dānatoꝝes. Nec obſcūrum eſt Louaniē et Coloniē
p̄ſcientia h⁹ ignominiae agitatos quā ex Reuchlino acceperunt/ no-
ua hac ſabula in Luthero q̄rere redēptionē glorie: vt q̄ in illo ſuerūt
dānatoꝝes autēntici/ nō doctrinales tū exurentes ei⁹ libellos: nunc
re peſſime geſta nō niſi fracti: cū nec doctrinales nec autēntici mā-
ſerint ficta humilitate tūmodo docti inales ſe ſimulant ſperātes ſe
euafuros quoq; autēnticos. Faciunt ar̄ hac crassa vaſtricia z inſoeli-
citer inſtaurata gloria. vt deinceps ſacilius ſim acceſſurus pio ſim-
pliciq; laico dānante aut probante q̄ vniuerſi talibus Edgriſtris
Louaniē et Coloniē: etiā ſigno vniuerſali in vñū collecti/ perſona
liter ſimpli et materialit̄ ſupponenti⁹ ampliāſ reſtricti appellatis
expoſitis z reſolutis. Abſit a me vt eoz dānationē vel flocciſſaciā:
vt q̄ non ſemel tā p̄tinaces inuēti ſunt: publiciq; hoſtes veritatē z in-
noxij libelli exuſtoꝝes. deniq; p̄ualuit vt p̄ miam dei orta luce verita-
tis: iudeiſq; dimiſſis acceptiſq; gētib⁹ vulgus ciuiū artiſicuz z q̄ qui

sunt a **A**grōz qz istoz studijs remōtiores: recti⁹ et certi⁹ de **C**hrī
 stiana re iudicet/ qz **T**heologi doctrinales dānatores/ dīmiseritqz dñs
 itez. vt nō popul⁹/ popul⁹ sic **I**srael/ israel nō sit: nō **T**heologi/ the
 ologi sint. **P**ōtīfices/ pōtīfices nō sint. sinatqz illos noie inflari va
 nissimo: hos regaudere plenissima. atqz ita videm⁹ fieri ad oculum
 imo z ad tactū: nec tñ adhuc deū timēt ferree cervicis et aeree frōnē
Agrī nostri erimij: popul⁹ miserabilis z lachrymis dign⁹.

Omitto h **W**esaliā **S**abyz **S**trapuleū: et arietē illum herentē corni
 bus in vepbus **E**rasimū/ z multos p̄ter hos alios. **Q**uid em̄ vsq̄ na
 tum est p̄stantē ingenij z eruditōis: quod non stari sit petitū ignavis
 istis facis: sicut sc̄ptuz est **E**sca ei⁹ electa. **I**te de eodē **B**ebemoth
Job. xij. **O**culi ei⁹ sicut palpebrae diluculi/ ōne sublime videt. **E**t
 illud proverbiū **S**umma petit liuor.

Iam iustret hīstorias q̄ volet et reserat si potest: esse vnū aliqñ istis
Agris superatū per arma dei z doctrinā sanam: quib⁹ **P**aulus
 p̄cepit destrui inuitōes z altitudines extollētes se aduersus sciām
 dei. **S**i inqz vnū possunt ostēdere/ p̄mittā eis vt innerfa dīlectio
 ea ex vna singulari inducāt vniuersalē: ex vno die calido faciāt estā: ē
 p̄cludantqz/ sc̄mel vicim⁹ per sc̄pturā: ergo nunqz erram⁹. etiā si inci
 piāt a **L**ocilio **L**ōstantiēsi/ q̄ seculo maxie tyrānisauit antozitas ino
 q̄sitoz z **A**grōz **H**unq̄ rōe vel antozitate/ sed sēsu capis z opinio
 nū tuaz egerūt/ aut ad sūmūz decreē humanit⁹ statūz: vt oibus palā
 fit/ infoelices hos hoies nō iudicio sed mera temeritate p̄cipites fer
 ri: nec offēdi falsitate sed vzi nouitate: quaz tñ postea residēte paula
 tim furore/ agnoscut z ipsi verā fuisse.

Iohannē **D**ulz z **M**eronymū de **P**raga: qua rōne superauerint
Lōstantiēn concilio: vt raceā epistolā **P**oggij **F**lorentini: dem
 de robustissimā famam quā nec ōnes **P**ontīfices nec oēs **V**niuer
 sitates sedare queant: etiā inter ipsos **A**grōs nostros priuatim
 confabulantes satis constat et conuenit.

His exēplis abunde mōstrari puto/ q̄to sit opus timore **A**grīs
 dānatozibus: z qz anxie conādum sit eis/ vt iudicia dei tribilia z mia
 rabilia nō sint longe a facie eoz: quod de impijs scribit. p̄rae errim
 cū roties videant sese foedissime impēgisse z veritatem opp̄ssisse: ne
 tandē pro sua temeritate z impietate **A**ntrichristi **A**postoli censēā
 tur. **V**ebementer autē admiror **L**ouaniēses z **L**oloniē **T**heo
 logos: qui p̄rae omnium **V**niuersitatū **T**heologis: primi semper
 in atiem temeritatis descendunt his exēplis non pudefieri z om
 nes alios homines adeo insensatos stīpites iudicare: vt nō cogitent

suam incertiam & temeritate toties deprehensam palamque traducta
 adeo quiter ubique foetere: ut nullis vniuersitatibus quumlibet par
 tis min⁹ auctoritatis & opinionis reliquum sit. sed (ut dixi) ira dei h
 est qui caecitate et amentia eos percussit: sicut cor Pharaonis in
 durauit & aggranauit.

Sed singam⁹ optime Christophore Magistroz eximioz indi
 cia oia huc usque fuisse sana integra & diuinitis litera firmata. seponam⁹
 qz interia a conspectu urō insigni fiduciam et audacia seu temeritatez
 qua hucusque magi latrocinati sunt q̄ eruditione & granitate probati
 inuēti. Ad meaz causam veniam⁹ Ubi si me errasse deprehēdissent
 poterant duplici via: aut Charitatis aut iuris Christiani mecum
 agere Charitatis erat si edita scheda populis in hunc modū per
 suasissent. Nolite offendī fratres sc̄ptis Lutherinis. multa disputa
 uit: quaedā torre acuti⁹ dixit q̄ om̄ium sensus capiant. habet etiam
 diuina sc̄ptura suos periculosos locos: q̄romagis hominis scriptura
 Hanc inq̄ charitatis imo naturalis iuris regulā sine dubio uellet a
 me sibi seruari in simili euentu: quod et facere ego si istoz ritu para
 rem nō tam doctrinaz q̄ nomen alicui⁹ publice insectari. Neqz es
 nim ego vllum vnqz nomināui quoties dogmata sum insectatus.
 Quare & mihi nō nocuissent nec vitari: om̄ibus at optie p̄uissent:
 sibiqz ipsis gloriā et amorē tam dei qz hominū obtinuissent. At nūc
 quis non odiat hos Magistros populoz qui alios docent seiplos
 nō docent. & prouerbiū euangelicuz in se ostendunt Adedice cura
 te ipsum. dū magis animi morbo q̄ iudicio per p̄eps ruunt in p̄ua
 ricationē charitatis et iuris naturalis Et iuxta Euangeliū: el tucā
 in oculo meo obseruant trabe sua neglecta: & glutientes camelū to
 lant culicē. Quis autē scripsit dixit v: vnq̄ tam sincere quod in
 dijs inuidoz non paruerit ad deprauationē: Si talē scripturis san
 ctis legendis afferant furorē que syllaba in eis non erit haeritica.
 An hoc discunt Magistri nostri tot annis tot sumptib⁹ tot curis
 Rouaniae & Colonie: ut in aienis libellis ingeniosi fiant calūniato
 res: et vbi locus non est calūnie violenti deprauatoroz. Putas qd
 et ego posse in eozū Dialectica Philosophia Theologia. i. laruis
 humanoz phantasmarū si eodē ingenio v: ar vel decia parte. Aut
 que irata meretrix non etiā superet hac arte Magistros eximios
 nostros: Uide ergo cū eoz dialectica philosophia & theologia sca
 teant erroribus: imo qdā erroz lernae sint: q̄ aequi q̄ amātes sunt
 inuicē interpretes: adeo ut impossibili Aristotelis publici veritatē vel
 ex professo hostis sententias quūlibet Christo aduersarias: nunqz

nō officiosissimo interpretamto honestent, etiā **C**hristū ante nuda
 turi ad ignominia et omnia eius altaria q̄ hunc gentile aiaz carnificē:
 turpitudinēq; eius non penitus ipurpurent et inanrent. **E**t me chri
 stianū fratrem per imprudentiā meā et alienā vim in publicū tractum
 sic tractant vt non modo nō vestiant sicubi nudus suz; sed id potius
 agāt vbi oprie sum etiā armatus et munitus denudent et turpitudi
 nez meā reuelent doctrinalitatibus suis subtilissimis.

Haec de charitate, iam iuris via fuisset vt iuxta **C**h: ipraeceptuz
 prius fratrem peccantē/etiā si pertinaciā indicassem cū sint duodecim
 horae diei: monuissent p̄uatis literis sicut **R**euchliuo fecerunt/vt
 me ipsuz vel explicare vel emendare vel pertinaciā ponerē. **N**oc si
 ne dubio et a me sibi fieri voluissent: vbi si non audissem tuz **E**uanges
 licis mandatis obtēperantes/secissent q̄ sequuntur. **A**t nunc/neq;
 deū neq; hominē veritatis vident sese iactare zelo fidei in me seri quas
 si possibite sit credi spm̄ scri m̄ suis contēptoribus adesse que potius
 formidare debuerunt. ne zelū istuz inobedientie et peccati sibi a blas
 phemantib⁹ tribui tandē non pateretur. **M**irū vero ac nouū **T**he
 ologoz genus nos sumus q̄ ea quae dei sunt curare non ante praesū
 mimus/q̄ irritato deo in oibus suis praeept̄ pro q̄bus tū meritis:
 nescio quot neb aureolas in coelo ipsi promittimus et magna bucca
 zelū fidei apud hoies iacramus. **M**issa sacrificatur aut aliqd lectur
 ri actur inde peccata confitētur et deū placamus veritate dei defensu
 ri. vbi maxie opus est deo placato et propitio/deū irritamus imo ir
 ridemus. **Q**uare nihil mirū si **A**gri isti miserrimi sic me videant
 tur velle curare. vt ille qui cū fratre e limo traheret: altus inersit et
 suffocauit. **N**oc more nostra secula digna sunt: vt iuxta **A**dicheam
 frater fratre ad mortē venetur/ et obsequz se praestare deo arbitret̄.
 q̄ contēptis primū dei praeeptis pauperē rheri suo imolat. **I**n
 haec tā portentosa crimia nullus est zelus **L**ouaniē **L**oloniēq;
Dic nullus **C**ardinalis **D**erthulensis nulla **R**homa nullus v q̄
 doctrinalis damnator. sed laudatur h peccator in desiderijs suis: et
 ipius benedicif. **S**ed sine iudiciū ire dei sic vget

Sed donemus et hanc iniuriā et iniq̄tate **A**gistris nr̄is. **S**ano
 crissimus **D**ns **L**eo **D**apa qd peccauit in **L**ouanienses et **L**oloni
 entes vānatores/vt libellū suo noi dicatum suis pedibus oblatū/ us
 um iudiciū expectantē: anhelantes isti **A**gri e manibus eius rape
 rent et suo stulto zelo subicerent? **A**n voluit occulto morfu. **S**ua
 arguere ignauiae inscitiae negligentiae/imo impietatis in deū et **C**e
 celiā? **A**n soliet p̄mi mortaliū in toto mundo sunt **L**ouanienses

et Colonienſes: Verū ego longe ſtultiſſimus: qui id venialis peccati licere Magiſtri noſtris eximys doctorinalibus mior. Quid hominē pontificē vereantur: qui vniuerſis dei mandata concuſcatis/ in proximū inſaniunt: Sat eſt ſi verborenius & ſpecietennus: deū & pontificē hominē honorent: & ſub titulo zeli diuina & humana omnia prophanent: ad laudē dei et honore ſanctę ſedis Apoſtolice & deſenſionem ſacrę Theologiae & Philoſophiæ.

¶ Verū ſatis hæc deculpa temeritatis: nunc inſciā (ſapientiā volui dicere) videamus.

Capitulū primū eſt Inſigne philoſophiæ detractiōne contineri in libris meis Lides hic zeli fontē: Nempe ne lucrū facultatis aſceret ſine dubio toti libro vel multā partem eſſet ſi hoc vlcus non teriſſimè Reſpondeo tū Magiſtris noſtris eximys: non Lutherū/ ſed Loſnamienſes & Colonienſes eſſe detractores philoſophiæ. Expectas vt probē dicā: Non oportet. nā ſicut hi Theologi omnia ſolū dicunt/ et omnia dānant et nihil probant: ita veriſimile eſt non paſſuros eſſe probatiōne contradictoris/ q̄ omnia eadē meſura metiri volent.

Sufficit em̄/ hic mulierculaz more contradictionis tantū verbis cōtendere: Eſt. Non. Eſt. Non ita. Non ita. Sic. Non ſic. Nos erratis. Non erro. ne ſtatuta & more Magiſtroꝝ præuaricemur: tū de laudē & licentiā dñoz ſpectabiliū Decanoꝝ et Magiſtroꝝ noſtroꝝ ſpeciali p̄us petita & obtenta/ breuiter probō quod dixi: Eos ego arbitroꝝ philoſophiæ detractores eſſe/ nocentes tū pueriſtum ſemibus: & vniuerſæ Eccleſiæ/ q̄ hoc philoſophiā appellāt: quod philoſophia non eſt: et ſub noie philoſophiæ optimas adoleſcentiū animas ſuis ſomnis & erroribus occupant & perdunt: cū autem præter Ariſtotelē nihil tradant (in quo fere nihil eſt philoſophiæ) tū ipſum nunq̄ intelligant: aſſidē ei ſuis diuinationibus proſerunt/ erp̄ationibus/ et tamen philoſophos ſeſe iactent: quid poſſunt in philoſophiā acrius cōmittere? Quod ſi negent/ obijcere eis vt in teſtimoniū ſuæ philoſophiæ proœmiū Phyſicoꝝ (quod adhuc nullus eorū intellexit) aut Poſteriorū aut Methaphyſice nobis inſpraetarent/ ad germanū Ariſtotelis ſenſum. Sed metuo ne demō coacta facultate dānent Lutherz: iterum nudis doctrinalibus/ autenticis verbis dicentes Lutherus detraxit Magiſtri noſtris: negans eos eſſe philoſophos & proœmia librorum Ariſtotelis ſcire. Nam poſtq̄ hanc artē apprehenderunt: vt non niſi Damnamus dicāt/ nec ſint obſtricti ad reddendā rationē: quo plurib⁹ ego probauero eo plura illis dānanda obſulero.

Credatis autē fortiter Magistri nostri eximij Luthero esse notā
 Philosophiam & Theologiam vestram: in qua non pessimo ingenio
 nec vltima foecordia versatus sit plus duodeci annis: interq; synpa-
 lestritas vestros detritus non mihi persuadebitis Philosophiā esse
 garrulitatez illam de materia/motu/infinito/loco/vacuo: tempore:
 quae fere in aristotele sola discimus: talia quae nec intellectū nec af-
 fectū nec cōmunes hominū mores quicq; iuuent: tantū contentioni-
 bus serendis seruandisq; idonea. quod si maxime quid valerent/tot
 tamen opinioibus confusa sunt: vt quo quis certius aliquod sequi
 proposuerit hoc incertior seratur/ & faces Luboicas secretur & sero
 tandem cum Protheo sibi fuisse negocium poeniteat: has procel-
 las vos philosophiā dicit Magistri nostri. Sat erat Inuenturē
 Christianā tanq; in barbara Aegypto seruiēte haec ideo discere:
 vt cū tyrannis suis loqui possit: non probare donec liberetur: sic ego
 adolentes instituere soleo.

Scio iā dudum mi Christophore: te ridere hos egregios dānato-
 res doctrinales/ & illud festiuū tuum tecū murmurare Cū talibus
 doctoribus ausim & ego Congredi. Sic enim soles titulares istas
 Bullas nihilnō sibi arrogantes fallere. Verū positis salibus qbus
 indigni sunt pro eis potius meū dole/ qui sub his tyrannis ingenia
 optia pstituerē cogunt. Nā q; sine causis adiecti mea dānarunt nō
 est oim q non dānet & rideat q; frivola & temeraria dānatōe non pa-
 rum probatoris meis libellis adiecerunt: p̄sertim apud eos q non
 penitus sunt cautes & stipites.

Suspico tñ eos prudētissimo consilio noluisse aliqd probare: aut
 rationē vltius reddere q; memores qd promouissent Colonenses
 In Reuchlin Juristā & quo impetu eozū insulsiſsimam farraginez
 diliecessit: timuerunt ne & ipsi in cornutū et vulgatum bouem impin-
 gerent: multo atrocius saeuirū cū scirent me Theologum: et sua-
 rum lamiarum non imperitū: mea sic munisse vt conuelli foeliciter
 posse desperarent: et tñ salua pmanere non ferrent.

Atq; id nimiz est vbi magno hiatu ordiētes epistolā suā: fastu pl^o
 q; Peripaterico iactāt: sese esse viros sexaginta ex fortissimis Is-
 rabel: q; ambiunt lectulū Salomonis: quoz cuiusq; gladius super
 foemur suū propter timores nocturnos: ad quos p̄cipue pertineat
 per sacram scripturam fidem tueri: & errores extirpare postea. vbi
 operi accingitur: et iam spectatores auidi circūspiciunt vbi nā ru-
 silet gladi^o foemoris Martialis: aut scriptura sancta fulminet: audiunt.
 aliud nihil: q; verbū hoc p̄mae p̄iugationis Dānam^o doctrinaliter:

Trepidū scilicet scilicet scilicet idoli. Et impletum est illud Salomons pro
uerbiū: ventus et nubes et pluuia non sequens vir promissa non com
plens. Quis tā morio q̄ pueriles has Magistroꝝ ineptias non ri
deat: Nelim doceri ab his Magis nostris et cūm: an gladius foe
moris et scriptura sancta Louanij et Colonie ves so rerū ordine ides
sint. quod verbyz dānamus et aduerbiū doctrinaliter.

Vos itaq̄ cōpello Magis nostris et cūm Louaniē Colonieses:
agite quod promittit̄ per sacrā scripturā tuemini fidē: per foemoris
gladiūz pellite nocturnos timores. Cur promittit̄ quod non imple
tur iactat̄ quod non praestat̄: An distinguit̄ vt promittere ad pub
licā schedulā condēnationis: implere ad angulū secretūz coacte sacule
tatis pertineat: vtq̄ nocturnos timores triūphabundū publice pro
uocetis: prouocatis autē et aduentantib⁹? tenebrosū angulū effoe
minari petatis. An illud Horatij vobis occini placet.

Nec sic incipias: vt scptor Cyclicus olim
Sortunā Priami carabo et nobile bellūz.

Quid feret h̄ tanto dignūz promissor hiatu: scilicet fumūz ex fulgo
re: non ex fumo dare lucē cogitastis: et imāgie Adob maior ē praes
sumptio vestra q̄z fortitudo. concipientes ardore et patientes stipu
lam: vt Esaias dicit.

Tam si queras qd̄ sit lectus Salomonis. q̄ fortes Israel. qd̄ timor
nocturnus qd̄ foemur. qd̄ ambire lectū. ea foelicitate differēt: ver
bumq̄z dei tractabunt. vt malles eos non minus esse mutos ad disse
rendū q̄z sunt ad sua probādū. Quā em̄ eruditione fide de ceter
ritate hunc locū scripture huic aprauerunt proposito/eadē sine du
bio mea cōtassent et sua p̄bassent/id quod nō ignorabant ideoq̄z
non audebant/q̄z trācūq̄z temeritate agerentur. Tanti momenti est
quod Ecclesiasticus ait. Semper praesumit seua perturbata cons
scientia.

Hi sunt Magis nostris: hos Eccius Lipsiae iudices rerū sacraz
vgebat eligi alioqui non disputaturus/quoz mscitūā et temeritatē
haud ignorans non frustra cunctabar. et quid non vincat quid non
ipetret: ab huius farinae tā doctis tam prudentibus hoibus qui dā
nam⁹ pro probamus in ore habēt et aliud nihil? Sed tā ad reliq̄ per
ordine veniamus eaq̄z breuiter notemus dūtaxat. ne denuo resolu
tiones scribere sit necesse donec mea cofutauerint

Interim eoz condēnationē non aliud habitur: q̄z si nobis ebria mu
lier maledixisset. Quod si etiā vi et multitudie praualuerint me vi
uente: quā viam solā in me affectant: post mortē tamen vtroq̄z

phiberi nō poterit quin vīm mibi factā fama ferat: nec fuisse vnq̄ cō
 uictum. Interim doctrinae meae fundamentū stat firmissimū: hōs
 signaculum h̄/nouit dñs qui z q̄ sunt ei: si ex deo est dissolui nō po
 test: si ex hoie seruari nō potest/quin id vnice gaudeo dānari viuēte
 me tā opera q̄z verba mea ab his / qui vi non rōe agitant. donec em̄
 rōibus non vincunt z vi pugnant/ conscie fiduciā augent porius q̄z
 terrent: z mibi mea probant robustius hac vi sua q̄z ego rōe proba
 ui vnq̄. **D**iat ergo vel amet q̄ volet **C**hr̄is meus viuit/ z ego viuā
 donec vis indocta z in scia meuz pugnat. **S**citurz est illud **C**hr̄iso
 stomi: **A**rmare se phariseos multitudine qm̄ se nudos esse veritare
 p̄sitent. **E**t ruruz **A**dalitia confundit aliquando, rōne veritatis:
 corrigitur vero nunq̄.

Ad idē capitulū pertinet/detractiōe oim̄ doctorz ab annis qua
 dringens/contineri in meis libellis. **N**ic **A**Dgr̄i nostri postq̄z ph̄i
 losophi fuerūt/paulati proficientes facti sunt iuristae: z per praeiēp
 tiōne dogmatuz suoz robur ex tēporis longitudine captant: non ex
 autoritate z rōe. **D**ico z ego si p̄dicere alicuius dogmati/est illi de
 trahere **L**ouanienses z **L**olonienses esse detractores: non doctorz
 q̄ ab annis quadringens fuerunt / sed **C**hr̄i et **S**pūs sancti qui ab
 aeterno fuit: e⁹ doctrinam dānant z criminant: non sec⁹ ac **S**taustus
ADanichaenus/deū veteris testamenti.

Primo/p̄ haeresi dānant has quatuor **P**ropōes
Opus bonū oprimescū est peccatuz veniale.
Sancti in om̄i bono opere minus faciunt q̄z debent.
Nullus sanctorz vixit in hac vita sine peccato.
Scri indigent misericōdia dei ignoscente in operibus bonis.
Et sic dānatus est haereticus **E**saia. lxxij. dicens **E**cce tu iratus
 es/ z peccauimus/ in ipsis fuimus. **S**emper/ z saluabimur **E**t fa
 cti sumus immundi **O**mnes nos/ z quasi pannus menstruatae
Universae iusticiae nostrae. **S**ententia aurē **A**Dagistorz uo
 stroz probat sic **N**os sumus **A**Dgr̄i nostri: sic volumus sic iubem⁹
 sit pro rōe voluntas. **S**ed h̄ **L**olonienses vt subtiliores **L**ouaniē
 sibus suis succenturiati praeoccupār: soluendo oēs roēs meas prae
 teritas praesentes z futuras: simul z breuiter sic **S**acras sc̄pturas
 sc̄d̄iunq̄z p̄m̄ sn̄as a me peruertī z in sensum perniciosuz p̄torque
 ri. **S**ic oportet **A**Dgr̄os nr̄os magistraliter. confutare haereses: et
 ad sc̄pturas p̄esq̄z inductos: p̄o recto rostro rugatoq̄z naso autenti
 ce z doctrinalit̄ dicere **T**u peruertis sc̄pturas: nos soli rē intell̄i
 gimus. **E**t si q̄ras quō probent: mora manu silentiū autoritatie in

dicere: dicendo satis est Diximus sententiarum nostrarum.

Unde/sine exurant siue submergant meos libellos: id quod dixi iterum repetens dico **In** hac sententia me sic esse audacem: vt ignemi mortez et omnia: etiam iras bestiarum istarum deo propitio sum passurus. et omnem contraria docentem pertinaciter pro haeretico habiturus: etiam si **Romanen** et **Coloniensem** Synagogarum **Magistri** nostri ad unum omnes aliter scaperent/ quos et his scriptis confiteor me pro haereticis et misericordiae dei inimicis habere.

Non autem negavi unquam nos meritis et precibus sanctorum quantumlibet imperfectis iuari: quod subdole mihi iniurere conantur miseri homines **Sed** quod humano arbitrio nobis possint applicari et comunicari aliter: quod per virtutem fidei spei et charitatis/que est communio sanctorum a quouis sacerdote et fratre dabilis ministerio verbi non probabunt **Magistri** nostri/ nisi is qui dicturi sunt **Magistri** tui sic dixerunt. et tempore **LLLL** annorum praescriperunt.

Secundo capitulo/ miseris et iam cadaverosas indulgentias ad iuventutem et robur pristinae deceptionis reuocaturi **Haereticum** me statuerunt: quod indulgentias relaxari dixerim poenas arbitrio dumtaxat hominis et canonum statutas.

Hic salua reuerentia venerabilium dominorum **Magistro**rum nostrorum non est seruata cantela **Cardinalis** **Berthufen**sis: qui praemonuit diligenter vt mea ad verbum religiose signarent: forte metuens quod futurum erat: vt seipsum irriderent si alia damnasse convincerentur quod ego scripsissem. **Ex**tra liber: nec possunt negare me hanc rem disputasse et inquisisse: nec in sermone vulgari ausus fuisse quicquam de fuisse vel asserere sicut nec hodie assero. licet nec ulli **Magistri** nostri in unum: siue distributim siue collectivum sumpti poterunt vtram partem vel probare vel confutare: nisi ex praescriptione et usu/ imo abusu quaestorum vel mittentium eos. **Pro**inde necesse est **Haereticum** hoc loco **Magistra** nostris significare id: quod est disputare de re primum incertissima: deinde inutili et non necessaria. **Con**tra **Catholicum** etiam si dubites: an fides in rem sacramenti sit necessaria: et poenitentia incipiat ab amore dei. **Nec** mirum quia si philosophiae detraxissent sicut ego: ac non potius **Christo** acquassent: et quantum est in usu pretulissent: quomodo tam subtiliter et nouam haereseos significationem potuissent inuenire? **Quis** non merito hanc philosophiam suspiciat: quam ubi per grammaticam didiceris et grammaticae loqui volueris: noua tibi et omnibus ignota **linguenda** est grammatica.

Hunt autem Conciljs indulgentias esse firmatas egregij domini
Lolonienses: ideo me contra concilia locutum haereticum esse sci-
 licet ex primo Posteriorum sic loquuntur: vbi vt pro Rhetoricis
 discunt sua dyalectica: ita questionem si est/et questionem quid est
 pro eadē habent. Ego em̄ an indulgentie essent quō potui dubitare
 aut negare: vt in hoc cōcilia sapere/qui tot scripti de indulgētys
Aut q̄s est orbis angulus qui nō queratur se deceptū indulgētys
 tantū abest vt esse indulgentias vllus hominū: aut nesciat aut neget
 multo minus vt hinc haereticus fieri possit.

Hoc autem quaesitum est necdum inuentum quid essent aut vales
 aut indulgentie. **N**ic debebant **A**Dagri nostri erimj philosophiae
 oculos aperire: et non tam ridicule et pueriliter ineptire in quaestio-
 ne **S**i est/pro quaestione quid est. **N**ihil autē vsq̄ reperitur quid
 sint indulgentiae: nec in **C**onciljs nec **S**ynagogis nec **C**onciliabu-
 tis: nisi q̄ in isto centenario annorum coepae sunt in purgatorium/
 et in coelum et infernum extendi per impudentes nebulones et ani-
 marum seductores. int̄er quos tamen zelus **A**Dagistorum nostro-
 rum: nullum inuenit haereticum scandalosum erroneum: etiam si to-
 tum mundum falleret et exhauriret errore perniciosissimo. **M**e ves-
 ro esse oportet haereticum etiā si error in indulgētys sit innoxius:
 immo nullum periculum sit salutis: si nullae vsq̄ essent indulgentiae.
 adeo discretus et integer est zelus **A**Dagistorū nostrorum/ vt deci-
 ment cyminum et anetum: iudicium autem fidem et misericordiam
 negligat. **M**eruntū veniā dandā arbitror **L**oloniensibus: q̄ eis de
 fuit **C**ardialis **D**erthuisensis: q̄ praemoneret ne id dānarent quod
 nemo dixisset: alioquin mihi et oibus ludibriū futuri.

Quod qd faciā miser? **C**hrūs ipsa mititas et suauitas **A**Darci. iij. cur-
 cūspexit phariseos in ira/cōtristatus sup caecitate cordis eoz. **E**t
Paulus act. xvj. eodē exēplo voluit super spm̄ phythomcū puellae
Et. xvij. **A**thenis incitabat spūs eius vidēs idolatriae deditā ciuita-
 tatē. **Q**uid ego sex pctū faciā: videns in **A**Dgris populoz **C**hrī taz
 crassaz caecitatē: vt nec **C**hrīm nec **A**ristotele nec suas salte opinio-
 nes intelligat/et tractare possint nisi i captione et laqueū et ofusione
Rogo vos crassos (pene effluxisset) d: sistite **L**utheri (suiipsoz
 ana aut iudicare aut tractare. ipares estis huic rei iā in aristotele q̄s
 in sacri litera. suite copulata vza/et vis virib⁹ materiā aequā. **S**aris
 in **R**enchlino et **P**etro **R**auen et alqs ondistis q̄s nihil sciat et teme-
 re oia audeat **Q**ui infirmus ē olus māducat. **N**olite vos ipos falle-
 re **J**udiciū et pdenatio vza nullius iā olim fuit autoritas et fidei.

Quisde caecitas z amentiae testimonia sunt quae sequuntur
 Itē circa sacramentum pnie errores seminat: vt q sine grā dei pmo
 remittente culpā: nec votū remissionis quaerēdae hō habere pōt
 Itē haeretica est snia qua sacramenta nouae legis grām iustifican-
 tem dare dicunt illis q non ponunt obicem
 Nos errores duos adhuc asserit nō esse errores Luther^o: nihil mo-
 ratus Louaniē Schotistas / z Colonienses Thomistas .i. De-
 lagianos: de capite proprio diuinantes: aduersus grām Christi in-
 famientes: z expectat cū fiducia tā confutationem qz probationem
 vtriusqz Sed z ipsos cū seipsis cōmittit. Neqz em̄ inter eos ipsos
 in hac re cōuenit nisi quantū Pilato z Herodi z phariseis aduer-
 sus dominuz et Christū eius.

¶ Sequitur.

Circa contritiōne istud dat conciliū Confessurus ante oia tecum
 cogita: quid faceres si non esset praeceptū confitendi / z an sic eriam
 velles confiteri: z ea quae sequuntur.

Hic Lutherus confitē se vera dixisse etiā Adagistroz nostroz ex
 imioz autoritate: q constanter asserunt / q̄cquid extra charitatez sit
 peccatum esse. Nisi q Adagistri nostri solo hoc noie (qz Adagistri
 nri sunt) licet idē alio z alio tpe z loco dānare z probare / quod mihi
 haeretico nondū licuit. Nam de grā mouente z charitate distincti-
 onem Adagistralē: quā de cerebro suo sixerunt: ludicro simlē ar-
 bitroz. cū certum sit: iusticiā (id est legem dei) non diligi nec peti:
 nisi praeueniente Charitate.

¶ Sequitur

Improbat etiā modū examinando consciām contra. c. Q. ne poenitē-
 ter: z Lanonē Concilij gñalis Dis vtriusqz sexus. de poeni. et re. z
 Rec. e h Adagistri nri suo promisso satisfaciunt. Gladius foemori
 et septura scā: quibus sexaginta fortes Israel accincti sunt: his ver-
 bis intelligunt esse. c. Q. ne poenitē: et. c. Dis vtriusqz sexus: iteruz
 scilicet noua grāmatica doctrialiter loquendi Nonne lapilli aerei
 fragorem audit haec talpa?

Quāto Dis vtriusqz sexus habet: vt oim peccatoz suoz faciat quis
 qz confessionē. hic per oim peccatoz Adagistri nri eximig intelligūt
 examinationē conscientie .i. carnicinā conscientiaz: qua hucusqz
 multas animas onerauerunt peccat: vt Apostolus pdixit. g. Thi-
 moth. iij. Q. ne intelligētia similis ē ei: qua idē capitulū nonnullis sic
 irrident Dis vtriusqz sexus .i. q solum q vtrumqz sexum habent: scz
 Mermaphroditeae debent om̄ium pctōz suozum facere confessionē.

Dignissima plane irrisio Canonis istius si sic eum intelligi voluissent: sicut Louanienses intelligunt. Quis enim oia peccata sua nosse potest nedum confiteri: cum scriptum sit *Deicta quis intelligit? Et Viere. xvij. Præuū est et inscrutabile cor hominis. Et iterum idem Non est via hoīs eius.* *Vir me h̄ contineo:* ne in fronte istas indoctissimas sophistarū inuehar: parca tamen ob timorē dei: id libere professus/si iste Canon oim peccatorum simpliciter exigeret confessionē: dānandus esset vt impius et perniciosissimus. Nā inde nati sunt libelli isti de modo cōfiteudi: vbi peccata in matres filias sorores nepres et nepotes/infinitasq; alias species distincta sūt: nulla alia cura nisi vt nullū pctm̄ ommitteret in confessione: quod plane est impossibile. Nam si rigor Canonis iſt̄et: nec oblita nec ignorata peccata excepta sunt: qz dicit oim peccatorum suoz faciat confessioem. Sed de his latius in ratione confitendi.

Ego tamen vt Magistros nostros eximios mendacię arguā/non improbandi examinatioem consciētiæ: nec hoc poterunt probare vniq; a me factum: sed anxiam carnificinam: qua iuxta huius Canonis mortiferā/siue constitutionē siue interpretationē ad impossibile ducuntur miseri Christiani: nihil daturi promittēti dei misericordię nisi oim̄ peccatoz secerint confessionē: id est vt nunq; pacē habeant: plusq; confidant in suā inſoelicem confessionem/q; dei misericordiam. Atq; h̄ optassem Louaniensibus meis: vt et alterum Cardinālē Berthusensē habuissent monitorē. Nam hunc vnuz solita temeritate præterierunt: frustra monentem vt mea om̄ia ad verbum signarent.

Tam si et caetera prosequar: hoim̄ inſoelicissimoz tum somnia mihi imposta: tum mea false intellecta: prolixior fiam quā illi mereatur: et quā pius lector ferre possit.

Unum dico mihi non potuisse persuaderi: vel multis Nestoribus esse Louani et Colonie tam crassos Theologos: qui et si in Reuolubliniana causa insigniter delirauerūt: mitius tamen q̄ in hac mea delirauerunt. Quare caeteris contemptis et ad horum exemplum aestimatis: ne libidine inſectandi videar commoueri si singula persequar: volo receptui canere et tam Louanienses q̄ et Colomēsēs Theologos sibi optime Christophore nullo alio nomine cōmendare quā isto: q̄ multa audient et dicunt quae nec probare nec confutare vnq; poterūt. Quod genus hominū quale sit tu facile nosticum nullus fornic aut taberna quantumuis ebria sit: in qua nō queas tales inuenire censores et iudices: nisi q̄ hoc opere deus notā nos

bis facit iram suam: qua pneros istos et effoeminatos nobis constituit principes: sicut *Esai. ij. v. Sic merentibus peccatis nostri et ingratitude tandem etiã deo intolerabili.*

Non erat necesse vt dicerent nudis verbis mea sibi displicere et erronea videri. sciebam id fore: et in hoc ipsum passus sum edi. Nec hoc quaesivi: vt me ad suos auctores remitterent quasi mihi incognitos: sed vt scripturae auctoritate aut ratione probabili sua vera et mea falsa esse quincerent. Quae est em̄ ista (etiam suo Aristotele prohibita) petitio principij/mihi responderi per haec ipsa quae impugno? Non est quaestio quid didicerint audierint legerint senserunt vnq̄ Sed quibus firmamentis ea muniant. Alioqui cur et meae sectae resisterem scilicet Occidenticae seu Modernorum/quam poenitus imbibitam teneo: si verbis voluisssem aut vi compescis? Sed satis haec. Tu interim vale vir optime in Christo.

¶ Wittenberge Anno domini Millesimo
Quingentesimo Vigesimo.